

Luonnos hallituksen esitykseksi varhaiskasvatuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

6.2.2018

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

Uusi varhaiskasvatuslaki

- **Uusi varhaiskasvatuslaki**, joka kumoaa nykyisen varhaiskasvatuslain ja päivähoitoasetuksen.
 - Useassa eri sosiaalihuollon laissa olevat säännökset kootaan varhaiskasvatuslakiin.
 - Lain selkeyttäminen on välttämätöntä sillä ammattihenkilöiden tulee kyetä ilman vaikeuksia soveltamaan säännöksiä ja oikeuksiaan selvittävän henkilön tulee vaivatta saada ne tietoonsa.
- **Asiakkaan oikeudet eivät heikkene. Oikeus varhaiskasvatukseen ei muutu.**

Uusi varhaiskasvatustilaki

- Menettely- ja **oikeusturvakeinot** selkeytyvät.
- **Tiedon siirto** päiväkodin, viranomaisten ja kodin välillä helpottuu.
- Lain ohjausvaikutus paranee – laki ajanmukaistuu, selkiyytyy ja tarkentuu käsitteellisesti.
- Esitys pyritty laatimaan siten, että säädösmuutokset selkiyttävät lakisääteisiä velvoitteita, mutta **eivät luo uusia velvollisuuksia** kunnille ja muille järjestäjille.
 - Henkilöstörakenteen muuttamisella ja tietovarannon käyttöönottamisella vaikutuksia, jotka on arvioitu erikseen.

Lapsen etu keskiössä

- Laissa nimenomaisesti säädetään (4 §) *Varhaiskasvatusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava **lapsen etu**.*
- Laissa nimenomaisesti säädetään (10 §) *Varhaiskasvatusympäristön on oltava kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä, kehitys ja muut edellytykset huomioon ottaen. **Lasta tulee suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä.** Toimitilojen ja toimintavälineiden on oltava asianmukaisia ja niissä on huomioitava esteettömyys.*
- Laissa nimenomaisesti säädetään (13 §) ***Vuorohoitoa** järjestetään **iltaisin, öisin, viikonloppuisin ja arkipyhinä** päiväkodeissa tai perhepäivähoidossa. Vuorohoitoa on järjestettävä lapselle, joka tarvitsee sitä huoltajan työssäkäynnin tai opiskelun vuoksi.*

Henkilöstön uudet tehtävänimikkeet ja kelpoisuudet

Varhaiskasvatuksen opettaja

- **Kasvatustieteen kandidaatti**, (johon sisältyy varhaiskasvatuksen tehtäviin ammatillisia valmiuksia antavat opinnot)

Varhaiskasvatuksen sosionomi

- Sosiaali- ja terveysalan **amk-tutkinto** (johon sisältyvät varhaiskasvatukseen ja sosiaalipedagogiikkaan suuntautuneet vähintään 60 op opinnot)

Lastenhoitaja

- Kasvatus- ja ohjausalan **perustutkinto**
- Soveltuva sosiaali- ja terveysalan **perustutkinto** tai muu vastaava soveltuva tutkinto (tarkemmin asetuksella)

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja

- Opettajan kelpoisuus + **erikoistumisopinnot**

Muu henkilöstö

- Soveltuva koulutus

lisäksi mahdollisuus täydentää opintoja

Nykyiset kelpoisuudet säilyvät

- Lain tullessa voimaan opettajien, lastenhoitajien sekä johtajien **kelpoisuudet nykyisiin tehtäviin säilyvät**. Sama koskee niitä, jotka on hyväksytty opiskelemaan alaa.
- Esimerkiksi lain voimaantullessa kelpoiset sosionomitaustaiset lastentarhanopettajat ovat kelpoisia toimimaan myös varhaiskasvatuksen opettajina.
- Edelleen laissa mahdollisuus tilapäiseen poikkeamiseen. Jos tehtävään ei saada pätevää henkilöä, voidaan ottaa enintään vuodeksi henkilö, jolla on suoritettujen opintojen perusteella riittävät edellytykset hoitaa tehtävää.

Moniammatillinen henkilöstörakenne kehittyy

- **Lain tullessa voimaan:** Kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta henkilöstöstä **vähintään kolmanneksella** tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus ja muilla vähintään lastenhoitajan kelpoisuus. (Kyseessä tekninen tarkistus, nyk. sanamuoto *joka kolmannella*)
- **Vuoden 2030 alusta:** Kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta henkilöstöstä **vähintään kahdella kolmasosalla** tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, **josta vähintään puolella** varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus. (*ns. joustava 1 + 1 + 1 -malli*)

Varhaiskasvatuksen tietovaranto

- Tietovarantoon tallennettaisiin varhaiskasvatuksen **järjestäjiä, henkilöstöä, perhettä ja lasta** koskevia tietoja, joita eri viranomaiset tarvitsevat hoitaessaan viranomaistehtäviään.
 - Keskeiset viranomaiset olisivat OKM, OPH, kunnat, AVI:t, Valvira, Kela, THL, Karvi ja Tilastokeskus.
- Parantaisi rekisterinpitoa, yhdenmukaistaisi tietojen keruuta ja laatua sekä vähentäisi päällekkäistä hallinnollista työtä.

Varhaiskasvatuksen tietovaranto

- Huoltajalle mahdollisuus tarkastella omaa lastaan koskevia tietoja.
- Tietovaranto parantaa merkittävästi käytävissä olevaa tietoa ja mahdollistaa entistä paremmin tietoon perustuvan koulutuspolitiikan ja lainvalmisteluun liittyvän päätöksenteon tekemisen sekä parantaa merkittävästi vaikutusarviointeja.

Viranomaispäätösten perustuminen luotettavaan, vertailtavaan ja viralliseen dataan edistää lapsen oikeuksien toteutumista.

Suunniteltu aikataulu

- Lausuntokierros 6.2. – 18.3. 2018
- Kuntatalouden ja hallinnon neuvottelukunta KUTHANEK
3.4.2018
- VN yleisistunto 12.4.2018
- Eduskunta kevätkausi 2018
- Laki voimaan 1.8.2018